

Natuurtoets

Netversterking Noordoost Nederland 110kV

Locatie 5) Werkzaamheden mast 081-201

projectnummer 479579
definitief revisie 01
23 november 2023

Natuurtoets

Netversterking Noordoost Nederland 110kV

Locatie 5) Werkzaamheden mast 081-201

projectnummer 479579
documentnummer 479579-NT-L5-01
definitief revisie 01
23 november 2023

Auteur

Opdrachtgever

TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Antea Group is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Gecontroleerd:

datum	beschrijving	vrijgave
November 2023	definitief	

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & planvoornemen	1
1.1.1	Scope	1
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Effectbeschrijving en -beoordeling	4
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	4
2.2	Effectbepaling voornemen	6
2.3	Soortbescherming	6
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	6
2.3.2	Vogels	7
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	10
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	12
2.3.5	Amfibieën	16
2.3.6	Dagvlinders	16
2.3.7	Libellen	17
2.3.8	Zorgplicht	18
2.4	Natura 2000	18
2.5	NNN en natuur buiten NNN	20
2.6	Overig provinciaal beleid Groningen	22
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	23
3	Conclusie & advies	25
3.1	Soortbescherming	25
3.1.1	Zorgplicht	27
3.2	Natura 2000	28
3.3	NNN en natuur buiten NNN	28
3.4	Overig provinciaal beleid	28
3.5	Beschermde houtopstanden Wnb	29
	Literatuurlijst	30
	Bijlage 1 Wettelijk kader	
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Om capaciteitsknelpunten in het huidige elektriciteitsnet op te lossen en in de toekomst te voorkomen, gaat TenneT het hoogspanningsnet in onder andere Groningen en Drenthe verzwaren. Onderdeel van deze netversterking vormt het versterken van de bestaande 110kV-verbinding 'Zwolle-Meeden' tussen masten 097 en 201. Dit om te zorgen voor een goede aan- en afvoer van elektriciteit van het (verstopte) onderliggende 110kV-hoogspanningsnet op het hoofdnet (380kV). Aanpassing en/of verzwaring van verschillende masten, opstijppunten en verbindingen op dit deel van het tracé is daarom nodig.

In opdracht van TenneT TSO B.V. voert Antea Group diverse veld- en bodemonderzoeken uit ten behoeve voor het project Netversterking Noordoost Nederland 110kV (NNON). Dit rapport omvat de resultaten van de natuurtoets.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

1.2 Scope

De scope van het project is verdeeld in de volgende vier locaties, afgebeeld in figuur 1.1:

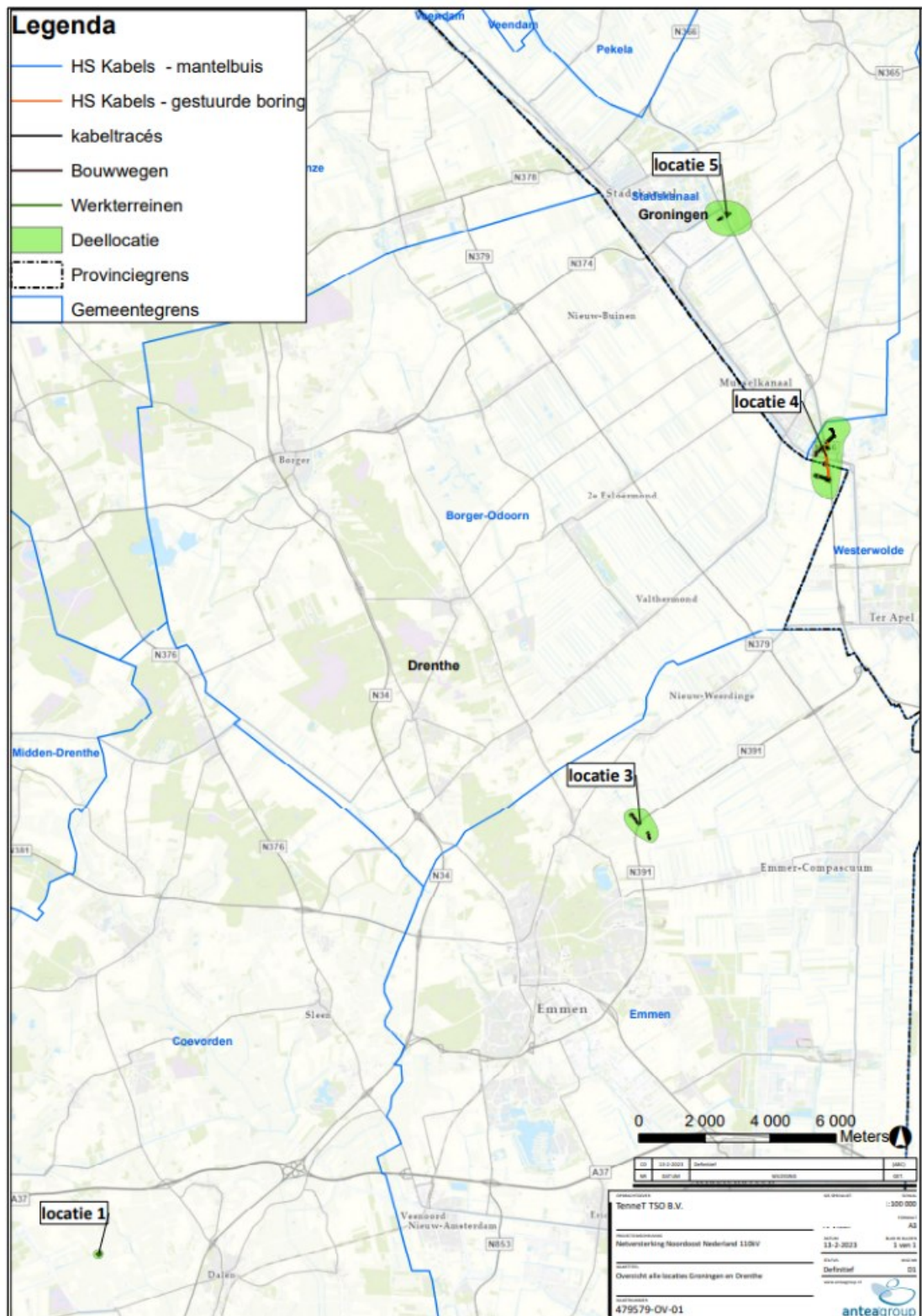
- Locatie 1:
 1. Aanpassen bestaande inlusing mast 097
- Locatie 3:
 - 3a. Aanpassen mast 152 en aanpassen opstijppunten mast 092 en 094
 - 3b. Verkabeling (kabeltracé) mast 092 – 152 – 094
- Locatie 4:
 - 4a. Uitbreiding station MSKZ110
 - 4b. Amoveren mast 1 (portaal)
 - 4c. Verkabeling (kabeltracé) mast 181 naar station MSKZ110
 - 4d. Aanpassing mast 181
 - 4e. Verkabeling (kabeltracé) mast 181 – station MSK 110
- Locatie 5:
 - 5a. Locatie mast 081 en 201. Er worden opstijppunten voor de elektriciteitskabels gerealiseerd.
 - 5b. Realiseren nieuw kabeltracé mast 201 naar mast 081

Voorliggend rapport heeft betrekking op locatie 5 (mast 081-201). De ligging van deze locatie is afgebeeld in figuur 1.2 en 1.3. Het plangebied is gelegen in de gemeente Stadskanaal (provincie Groningen).

Voor deze locatie zijn de volgende onderdelen en werkzaamheden voorzien:

- 5a. Locatie mast 081 en 201. Er worden opstijpunten voor de elektriciteitskabels gerealiseerd.
- 5b. Realiseren nieuw kabeltracé mast 201 naar mast 081

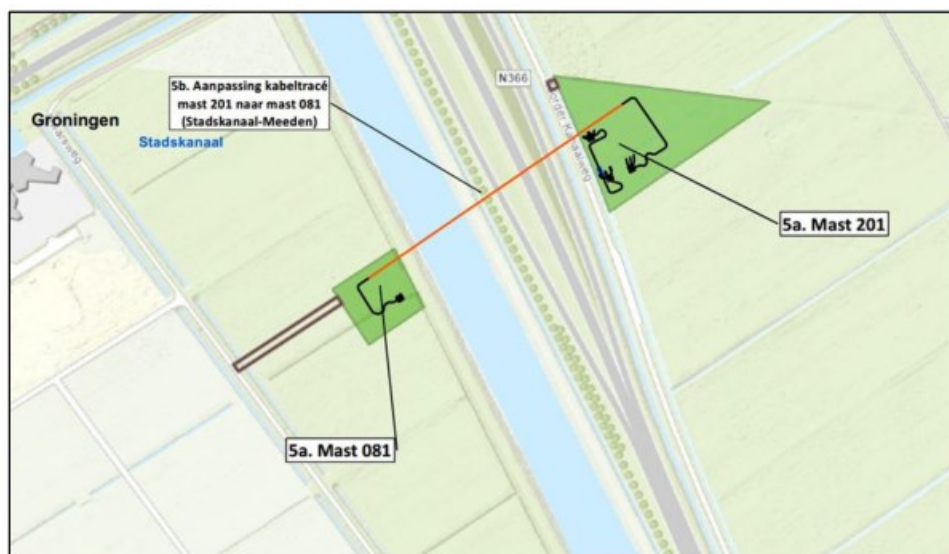
Het is nog niet bekend wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd. Op deze locatie moeten struiken worden gerooid en mogelijk bomen gesnoeid voor de realisatie van een tijdelijke toegangsweg naar één van de hoogspanningsmasten. Er hoeven geen watergangen gedempt te worden.

Figuur 1.1. Regionale ligging van de planlocaties binnen het project Netversterking Noordoost-Nederland.
 Bron achtergrond: ESRI luchtfoto, 2021.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron achtergrond: ESRI, luchtfoto 2021.

Figuur 1.3. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron achtergrond: ESRI, Topo 2021.

1.3 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.4 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2 Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Drenthe en beschermde houtopstanden.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 7 oktober 2022 is vanaf circa 10:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij geheel bewolkt weer, windkracht 5 bft. De temperatuur was circa 13°C (KNMI, 2022). Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Hierbij zijn de hoogspanningsmasten in het plangebied visueel bekeken met een verrekijker waarbij deze geïnspecteerd zijn op onder andere nesten. De bosschages rondom het plangebied zijn te voet bekeken op aanwezigheid van onder andere dassenburchten.

Het plangebied is gelegen ten westen van Stadskanaal. Het omvat twee bestaande hoogspanningsmasten welke beiden verzaard moeten worden. Ten westen van het plangebied ligt een groot zonnepark en westelijk daarvan de bebouwde kom van Stadskanaal. Ten zuiden van het plangebied is voornamelijk bosgebied aanwezig. Tussen de twee hoogspanningsmasten waar de aanpassing aan het kabeltracé plaatsvindt ligt het A.G. Wildervankkanaal met parallel daaraan de provinciale weg N366.

De westelijke hoogspanningsmast (mastnummer 061) staat in een bosschage met hoge vegetatie van grassen en kruiden (zoals wilgenroosje) en struiken zoals braam. De oostelijke hoogspanningsmast (mastnummer 201) staat op een grasveld met lage vegetatie bestaande uit grassen en kruiden. Rondom dit perceel bevindt zich een bosgebied genaamd het Sterrenbos.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Er worden rijplaten aangebracht om de werkterreinen bereikbaar te maken;
- Er worden graafwerkzaamheden in de bodem uitgevoerd. De diepte waarop dit gebeurt is nog niet precies bekend;
- Er worden struiken gerooid ten behoeve van de aanleg van een tijdelijke toegangsweg bij mast 061;
- Er wordt mogelijk (tijdelijke) bouwverlichting geplaatst;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Aangezien het verspreidingsgebied van beschermde soorten reptielen en vissen niet tot aan het plangebied loopt kan de aanwezigheid van soorten uit deze soortgroepen op voorhand worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) die in het NDFD door derden zijn ingevoerd (NDFD, 2017-2022).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Wespendief	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals huismus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals kerkuil en ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de omgeving van) het plangebied geen soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen, zoals boomvalk, buizerd, ransuil en sperwer. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet gevonden. Echter door het dichte bladerdek van de bomen ten tijde van het terreinbezoek kan de aanwezigheid ervan niet uitgesloten worden.

Uit een nader terreinbezoek in het bladloze seizoen op 15 maart 2023 is gebleken dat er in (de omgeving van het) plangebied geen potentieel jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. De te rooien bosschage in het plangebied betreft tevens geen essentieel leefgebied, aangezien in de omgeving voldoende en beter alternatief leefgebied aanwezig is.

In de omgeving van het plangebied staan geen gebouwen waarin jaarrond beschermde soorten zoals huismus en gierzwaluw kunnen broeden. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gebouwbewonende soorten in (de omgeving) van het plangebied is hiermee uitgesloten.

Verder zijn tijdens het terreinbezoek geen nestplaatsen in de hoogspanningsmasten gevonden, zoals van ooievaar, slechtvalk of boomvalk.

Overig broedbiotoop voor de ooievaar (zoals kunstmatige palen en grote boomnesten) en slechtvalk (bijvoorbeeld hoge gebouwen en zendmasten) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig. Ook broedbiotoop voor de kerkuil (zoals nestkasten op boerenerven) is niet aanwezig.

Tenslotte is het A.G. Wildervankkanaal ongeschikt als broedplaats voor de grote gele kwikstaart aangezien de oevers te dicht begroeid zijn met riet en er slechts incidenteel stroming in het water aanwezig is door bijvoorbeeld regenwaterafvoer.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiswaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Oeverwaluw	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenavalk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (zwarte kraai, koolmees, pimpelmees en kleine bonte specht). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens het terreinbezoek zijn algemene broedvogels waargenomen, zoals roodborst, winterkoning, vink en merel. Het plangebied bestaat uit struikgewas en hoge kruidachtige

vegetatie en een graslandperceel. In de omgeving van het plangebied ligt een bos. Het plangebied wordt verder doorkruist door een kanaal. In het struikgewas en het bos kunnen bos- en struweelvogels zoals roodborst, winterkoning, vink en grasmus broeden. In de watergang kunnen watervogels zoals waterhoen en meerkoet broeden. Op het graslandperceel kunnen groundbroeders als scholekster broeden.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied en de nabije omgeving (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Gezien de grote hoeveelheid bomen en struiken in de directe omgeving van het plangebied is ongeschikt maken voorafgaand aan het broedseizoen praktisch niet haalbaar.

Overwogen kan worden de werkzaamheden voor het broedseizoen te starten en te continueren in het broedseizoen. De werkzaamheden mogen in het broedseizoen dus niet geïntensiveerd worden of van locatie veranderd worden, aangezien dit al aanwezige broedgevallen kan verstoren. Dit is alleen toegestaan als de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied is uitgesloten.

Mocht dit laatste niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (maart t/m juli);
- Starten werkzaamheden voorafgaande aan broedseizoen en continueren in broedseizoen (niet toegestaan bij aanwezigheid jaarrond beschermde nesten);
- Indien bovenstaande niet mogelijk is dient een controle op broedgevallen plaats te vinden.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de NDFF zijn geen waarnemingen van vleermuizen gedaan in de wijde omgeving van het plangebied (2 km). De omgeving van het plangebied bestaat echter wel uit geschikt biotoop. Er is namelijk sprake van bomen, bosschages en watergangen in de omgeving.

Aangenomen wordt dat er wel leefgebied aanwezig is voor vleermuizen, maar dat het lage aantal waarnemingen een gevolg is van een lage onderzoeksinspanning in het plangebied.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In de nabije omgeving van het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Het dichtstbijzijnde gebouw staat op ruime afstand (150 m) van het plangebied. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn daarom niet aanwezig.

In de omgeving van het plangebied zijn wel bomen met potentiële verblijfplaatsen aanwezig, zoals hollen en scheuren in de bast. Hier kunnen soorten als ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis een verblijfplaats hebben. De bomen worden mogelijk gesnoeid door de werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van de tijdelijke toegangsweg naar de hoogspanningsmast. Ook is er een risico op verstoring van vleermuizen in verblijfplaatsen door het gebruik van bouwverlichting.

Indien bomen gesnoeid moeten worden waarin mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn ten behoeve van de realisatie van de toegangsweg is eerst nader onderzoek nodig naar verblijfplaatsen van vleermuizen.

De eerste stap is een inventarisatie van potentiële verblijfplaatsen in bomen die gesnoeid worden. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn is nader onderzoek naar het gebruik van de verblijfplaatsen nodig. Dit onderzoek dient uitgevoerd conform het vleermuisprotocol (Zoogdiervereniging, 2021).

Er zijn dan in totaal 4 bezoeken nodig. Twee bezoeken voor het inventariseren van zomerverblijven tussen circa half april en half augustus en twee bezoeken in het najaar tussen circa half augustus en half september voor het inventariseren paarverblijven.

Indien bouwverlichting wordt gebruikt op het werkterrein dient deze gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa april t/m oktober) uitsluitend op het werkterrein te worden gericht. Er mag geen lichtuitstraling naar de omgeving optreden. De genoemde periode kan langer dan wel korter duren afhankelijk van de weersomstandigheden, zoals de temperatuur.

Vervolgstappen vleermuizen:

Indien bomen aangetast worden:

- Inventarisatie van potentiële verblijfplaatsen in te kappen/te snoeien bomen;
- Indien verblijfplaatsen aanwezig nader onderzoek naar gebruik van verblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol (Zoogdiervereniging, 2021). Er zijn 4 bezoeken nodig. Twee bezoeken voor het inventariseren van zomerverblijven tussen circa half april en half augustus en twee bezoeken in het najaar tussen circa half augustus en half september voor het inventariseren paarverblijven.

Voorkomen lichtuitstraling

- Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) door verlichting uitsluitend te richten op werkterrein. Er wordt aanbevolen amberkleurige verlichting toe te passen.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren, zoals bomenrijen en watergangen.

Het A.G. Wildervank kanaal is waarschijnlijk een essentiële vliegroute voor soorten als watervleermuis en meervleermuis. Alternatieve elementen die als vliegroute voor deze soorten kunnen dienen ontbreken namelijk in de omgeving. De watergang wordt niet fysiek aangetast door de werkzaamheden. Andere essentiële vliegroutes ontbreken in de omgeving van het plangebied.

Om verstoring van vleermuizen te voorkomen moet lichtuitstraling van bouwverlichting naar de watergang voorkomen worden. De maatregelen die hiervoor genomen dienen te worden zijn in het kader hierboven toegelicht.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is slechts marginaal geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, vanwege het zeer geringe oppervlak. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. In de nabije omgeving van het plangebied is meer en geschikter foerageergebied aanwezig in de vorm van een watergang en bossen. Deze worden niet fysiek aangetast door de werkzaamheden.

Lichtuitstraling van bouwverlichting naar de foerageergebieden in de omgeving van het plangebied moet wel worden voorkomen. De maatregelen die hiervoor genomen dienen te worden zijn in het kader onder het hoofdstuk 'verblijfplaatsen' toegelicht.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Bever	X		
Bosmuis			X
Eekhoorn		X	
Egel			X
Grote bosmuis		X	
Haas		X	
Huisspitsmuis			X
Ree			X
Steenmarter		X	

In (de omgeving van) het plangebied is tevens potentieel leefgebied voor de das aanwezig in de vorm van bosschages en graslanden. Gezien de recente uitbreiding van de das vanuit Drenthe in de richting van het plangebied is de aanwezigheid van leefgebied van de das niet uitgesloten en wordt de soort meegenomen in de toetsing.

In (de omgeving van) het plangebied is ook potentieel leefgebied voor de bunzing en hermelijn aanwezig, zoals struikgewas, kruidenrijke hoge vegetatie en bosschages. Deze soorten zijn in de provincie Groningen beschermd. Er zijn geen waarnemingen van deze soorten bekend in de omgeving, maar dit kan het gevolg zijn van een lage onderzoeksinspanning dan wel de verborgen levenswijze van deze soorten. De soorten worden daarom wel meegenomen in de toetsing.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water, maar een waterdiepte van minimaal 50 cm is een vereiste. In ondiep stromend water worden dammen gebouwd om de gewenste waterstand te krijgen. Doorgaans worden geen dammen gebouwd in watergangen breder dan 5 meter (Zoogdierverseniging, 2022).

Waarnemingen van bevers zijn bekend van het Broeklanden en de Pageplas op circa 600 m ten noorden van het plangebied (NDDF, 2017-2022). Hier is geschikt leefgebied aanwezig in de vorm van watergangen welke omzoomd zijn door bossen en bosschages. Het A.G. Wildervankkanaal en de oevers ervan zijn geen optimaal leefgebied, vanwege het ontbreken van houtige vegetatie op de oevers, zoals wilgen en berken. Wel is het aannemelijk dat bevers het kanaal gebruiken om zich te verplaatsen tussen leefgebieden in de omgeving, zoals van/naar de Broeklanden.

Ten tijde van het terreinbezoek zijn ook geen sporen van bevers aangetroffen in (de omgeving van) het plangebied.

In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor de bever. Essentieel leefgebied voor de bever in (de omgeving van) het plangebied wordt daarom niet verwacht. Bevers zouden wel incidenteel gebruik kunnen maken van het A.G. Wildervankkanaal om zich te verplaatsen.

Aangezien bevers voornamelijk 's nachts actief zijn én incidenteel gebruik kunnen maken van het kanaal wordt geadviseerd niet op het Schouwpad langs het kanaal te werken tussen 1 uur voor zonsopkomst en 1 uur na zonsopkomst.

Vervolgstappen bever:

- Overdag werken tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsopkomst op het Schouwpad bij mast 061.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte leefgebieden. Zelfs in afgravingen en onder gebouwen worden soms verblijfplaatsen van de das aangetroffen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed een burcht kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (anders wordt de burcht te vochtig) (Zoogdiervereniging, 2022).

In de omgeving van het plangebied is potentieel leefgebied van de das aanwezig. De das is in de omgeving van het plangebied (nog) niet waargenomen, maar vanuit Noord-Drenthe is sprake van een recente uitbreiding van het leefgebied in de richting van het plangebied. In de bosschages rondom het plangebied kunnen burchten aanwezig zijn. Het grasland in het plangebied is daarnaast geschikt als foerageergebied.

Ten tijde van het veldbezoek zijn veel graafsporen in het graslandperceel ter plaatse van mast 201 gevonden. Het grootste deel van deze graafsporen is afkomstig van honden. Er zijn ook enkele sporen van reeën en konijnen aangetroffen. Op basis van het terreinbezoek is het onzeker of er dassensporen aanwezig waren.

In de nabije omgeving van het plangebied (binnen een straal van circa 50 m) is tevens gezocht naar mogelijke dassenburchten. Deze zijn niet aangetroffen.

Om zekerheid te verkrijgen wat betreft mogelijke aanwezigheid van dassen in het plangebied is navraag gedaan bij zowel Stichting Das en Boom als Staatsbosbeheer. De laatste is beheerder van het betreffende gebied. Hieruit blijkt dat er geen waarnemingen van dassen of dassenburchten bekend zijn in de omgeving van het plangebied en dat de graafsporen in het grasland inderdaad afkomstig zijn van honden.

Op basis van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat aanwezigheid van leefgebied van dassen niet aanwezig is in het plangebied. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is (Zoogdiervereniging, 2022).

De omgeving van het plangebied is geschikt als leefgebied voor de eekhoorn. In de bomen in en nabij het plangebied zijn geen nesten aangetroffen tijdens het veldbezoek. Aanwezigheid van nesten en daarmee ook leefgebied van de eekhoorn kon echter niet worden uitgesloten door het dichte bladerdek. Tijdens het terreinbezoek in het bladloze seizoen op 15 maart 2023 zijn in (de omgeving van) het plangebied geen eekhoornnesten gevonden. Er is dus geen sprake van voortplantingshabitat.

Mogelijk is het plangebied wel onderdeel van het foerageergebied voor de eekhoorn. Aangezien de onderhoudsstrook welke geroid wordt het bosschage doorsnijdt is er mogelijk sprake van aantasting van de verbindende functie van het (essentiële) leefgebied.

Daarom is nader onderzoek naar de eekhoorn benodigd. Hiervoor kunnen enkele wildcamera's in het plangebied geplaatst worden kansrijke plekken in het plangebied (zie onderstaand kader). Het onderzoek kan worden gecombineerd met de overige onderzoeken naar steenmarter en kleine marterachtigen.

Vervolgstappen eekhoorn

- Uitvoeren nader onderzoek naar de eekhoorn door middel van het plaatsen van enkele wildcamera's gedurende op kansrijke plekken in het plangebied.

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt (Zoogdiervereniging, 2022).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende waarneming van steenmarters gedaan (NDF, 2017-2022). Het plangebied zelf is potentieel leefgebied voor de steenmarter ter plaatse van mast 061. In de aanwezige ruige vegetatie en bosschages kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Aangezien vegetatie in het plangebied moet worden verwijderd kan (de functionaliteit van) verblijfplaatsen aangetast worden.

Ter hoogte van mast 201 wordt uitsluitend in een graslandperceel gewerkt waar geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. De omliggende bosschages blijven onaangetast. Een effect op leefgebied is hier uitgesloten.

Gezien de kleine omvang van het plangebied in relatie tot de grote hoeveelheid geschikt foerageergebied in de omgeving van het plangebied is er geen sprake van essentieel foerageergebied.

Aangezien aanwezigheid en aantasting van verblijfplaatsen bij mast 061 niet is uitgesloten is nader onderzoek nodig. Hiervoor kunnen wildcamera's of struikrovers ingezet worden. Het onderzoek wordt bij voorkeur uitgevoerd in de actieve periode (circa maart t/m augustus) en kan worden gecombineerd met nader onderzoek naar de bunzing en hermelijn (zie volgende paragraaf).

Vervolgstappen steenmarter

- Uitvoeren nader onderzoek ter hoogte van mast 061 naar aanwezigheid van verblijfplaatsen steenmarter tussen circa maart en augustus. Hierbij kunnen wildcamera's en/of struikrovers ingezet worden. Het onderzoek kan worden uitgevoerd in combinatie met onderzoek naar bunzing en hermelijn.

Kleine marterachtigen (Bunzing en hermelijn)

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Als dagrustplaats worden voornamelijk bestaande holen gebruikt, zoals konijnenholen en holen van bijvoorbeeld muskusrat. Ook takken- en steenhopen, duikers en rommelschuurtjes worden als dagrustplaats gebruikt. In de winter zoeken bunzingen vaak warmere plekken op, zoals hooi- en stobalen.

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtige terreinen. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De soort is dan ook aanwezig in heel het vasteland van Nederland en op Texel. De hermelijn leeft in een hol, meestal een oud mollennest of konijnenhol en verplaatst zich meestal langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, etc. Ook maakt hij hierbij geregeld gebruik van holen van andere dieren. Een hol of gang moet een doorsnede hebben van vijf centimeter.

Het plangebied ter hoogte van mast 061 is potentieel leefgebied voor de bunzing en hermelijn. Er kunnen verblijfplaatsen in de bosschages en ruige vegetatie aanwezig zijn. Ter hoogte van mast 201 wordt uitsluitend gewerkt op een grasveld en is aantasting van (de functionaliteit van) verblijfplaatsen uitgesloten.

Gezien de kleine omvang van het plangebied in relatie tot de hoeveelheid geschikt foerageergebied in de omgeving van het plangebied is er geen sprake van essentieel foerageergebied.

Ter hoogte van mast 061 dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de bunzing en hermelijn. Dit onderzoek kan gecombineerd worden met het nader onderzoek naar de steenmarter (zie kader voorgaand hoofdstuk).

Grote bosmuis

In Nederland komt de grote bosmuis met name voor in Zuid en Midden-Limburg en in het (noord)oosten van ons land. De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei (Zoogdierverseniging, 2023).

In de omgeving van het plangebied zijn een aantal zeer recente waarnemingen uit mei 2023 van de grote bosmuis bekend (NDFF). Het plangebied betreft potentieel leefgebied voor de soort.

Daarom dient nader onderzoek naar de grote bosmuis in het plangebied uitgevoerd te worden. Dit onderzoek bestaat uit het plaatsen van inloopvallen gedurende 3 dagen. Deze vallen worden 2 keer daags gecontroleerd (zie onderstaand kader).

Vervolgstappen grote bosmuis

- Uitvoeren nader onderzoek uitvoeren door het plaatsen van Longworth inloopvallen. Deze vallen staan gedurende 3 dagen in het plangebied met een gewenningstijd van 2 dagen. Het onderzoek wordt uitgevoerd in augustus t/m oktober.

Haas

De haas is van oorsprong een steppebewoner en heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders (Zoogdiervereniging, 2023).

Ter hoogte van mast 081 is geen geschikt leefgebied voor de haas aanwezig. De omgeving bestaat hier namelijk uit dichte bosschages.

Bij mast 201 is bevindt zich wel geschikt leefgebied. Hier is open grasland aanwezig met een enkele greppel. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen van hazen aangetroffen, zoals uitwerpselen of legers.

Geadviseerd wordt de vegetatie op het werkterrein bij mast 201 kort te maaien voorafgaande aan de werkzaamheden en tijdens de werkzaamheden kort te houden. Op deze wijze wordt voorkomen dat hazen zich op het werkterrein vestigen (zie kader volgende pagina). Na afloop van de werkzaamheden wordt het werkterrein hersteld en kan dan weer gebruikt worden door de haas.

Vervolgstappen haas

- Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden de vegetatie op het werkterrein ter hoogte van mast 201 kortmaaien.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde amfibieën Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Groene kikker onbekend	X		

Uit de bureaustudie komen enkele waarnemingen van groene kikkers naar voren (NDFF). Het is niet bekend of het hier gaat om de wettelijke beschermde poelkikker. Daarom wordt de soort meegenomen in voorliggende toetsing.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden (RAVON, 2022).

In het plangebied is zelf geen oppervlaktewater aanwezig. In de omgeving ervan liggen wel het A.G. Wildervankkanaal en een sloot. Het kanaal is ongeschikt als leefgebied voor poelkikker door het (nagenoeg) ontbreken van (onder)watervegetatie en ondiepe oeverzones.

De sloot ten westen van het werkterrein van mast 067 is ook ongeschikt, aangezien hier nauwelijks watervegetatie aanwezig, de sloot nagenoeg is drooggevallen en sterk wordt beschaduwd door het naastgelegen bosschage.

Aanwezigheid van leefgebied voor de poelkikker in (de omgeving van) het plangebied kan worden uitgesloten.

2.3.6 Dagvlinders

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van dagvlinders in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen dagvlinders in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde amfibieën Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Grote weerschijnvlinder		X	
Grote vos		X	

Grote weerschijnvlinder en grote vos

De grote weerschijnvlinder wordt in vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen aangetroffen (De vlinderstichting, 2022). Als waardboom voor de rupsen worden vooral boswilg en soms grauwe wilg gebruikt.

De grote vos wordt aangetroffen in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten worden als waardboom voor de rupsen gebruikt (De vlinderstichting, 2022). In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de grote weerschijnvlinder en grote vos aanwezig in de vorm van bosschages en bossen. Er zijn enkele waarnemingen in de omgeving van het plangebied (NDFP, 2022).

In het plangebied en de nabije omgeving zijn geen potentiële waardbomen gevonden. Er worden ten behoeve van de toegangsweg naar mast 061 alleen struiken en hoge kruidachtige vegetatie gesnoeid. Er is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wat betreft beschermde dagvlinders.

2.3.7 Libellen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van libellen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen libellen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFP, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde libellen Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Groene glazenmaker	X		

Groene glazenmaker

De groene glazenmaker komt voor in stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden (De vlinderstichting, 2022). De verspreiding is in Nederland beperkt tot de Noordelijke provincies (Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel) en het veenweidegebied in Utrecht en Zuid-Holland (Verspreidingsatlas, 2022).

In de omgeving van het plangebied is geen leefgebied aanwezig voor de groene glazenmaker. In het A.G. Wildervankkanaal is in de omgeving van het plangebied geen sprake van aanwezigheid van krabbenscheervelden welke noodzakelijk zijn voor de voortplanting. Ook de sloot ten westen van het plangebied is ongeschikt aangezien ook hier geen krabbenscheer aanwezig is. Bovendien is deze sloot nauwelijks watervoerend.

2.3.8 Zorgplicht

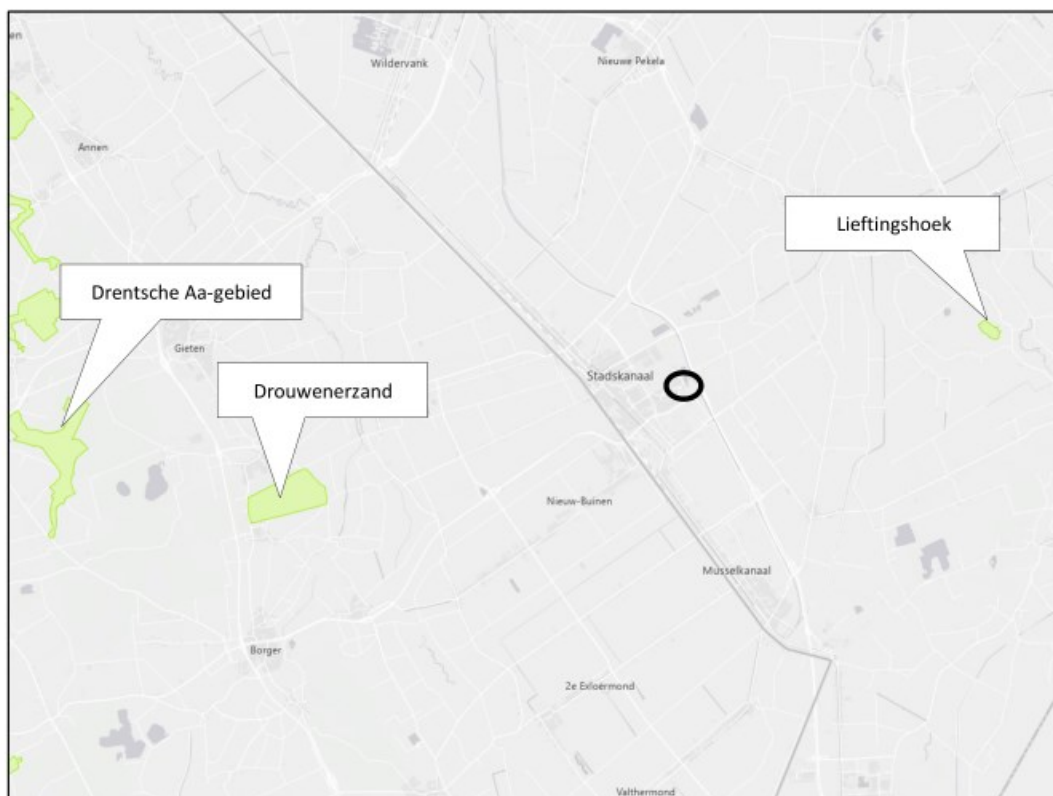
In het plangebied kunnen zoogdieren (zoals muizen, haas, konijn, ree en mol) en amfibieën (zoals bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander) aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.6.

Tabel 2.6 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none">• Stapvoets rijden en één richting opwerken.• Maaien op circa 10 cm hoogte;
Amfibieën	<ul style="list-style-type: none">• Stapvoets rijden en één richting opwerken.• Maaien op een hoogte van circa 10 cm uitvoeren;• Niet werken in vorstperioden
Insecten en vaatplanten	<ul style="list-style-type: none">• Niet meer dan de noodzakelijk vegetatie in het plangebied maaien en de rest laten staan.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Lieftingshoek en ligt op 8 km ten oosten van het plangebied (zie figuur 2.2). Dit gebied is aangewezen op basis van de habitatrichtlijn. Op circa 11,5 km ten westen van het plangebied ligt het Drouwenerzand en op circa 19 km afstand het Drentsche Aa-gebied. Beide gebieden zijn ook aangewezen op basis van de habitatrichtlijn.

Figuur 2.2. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (zwart omcirkeld). Bron: Ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een realisatiefase. Er is daardoor hoogstens sprake van tijdelijke effecten.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie tijdens (enkel) de realisatiefase niet op voorhand uit te sluiten.

De voorgenomen activiteiten als gevolg van het planvoornemen zijn bij de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering per 1-7-2021 voor wat betreft stikstofdepositie vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht. Per 2-11-2022 is dit besluit door de Hoge raad echter vernietigd. Daarom is nu voor de werkzaamheden een stikstofdepositieberekening in de nieuwste versie van AERIUS benodigd en dient de uitkomst beoordeeld te worden. Deze berekening zal uitgevoerd worden door Antea Group.

2.5 NNN en natuur buiten NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 2.200 meter ten noorden van het plangebied (zie figuur 2.3). Wel is het plangebied gelegen in een bos- en natuurgebied buiten het NNN.

Ter plaatse van het plangebied ligt het natuurbeheertype droog bos met productie (N16.03) bij mast 061 en kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) bij mast 201 (zie figuur 2.4).

In het natuurbeheertype droog bos met productie wordt vegetatie gerooid voor de realisatie van de tijdelijke toegangsweg en het werkterrein bij mast 061. Er wordt ook een werkterrein ingericht en een werkput gegraven.

De struiken en jonge bomen ter plaatse van de locatie voor de toegangsweg bevinden zich in het beginstadium van bosontwikkeling en voldoen daarmee nog niet aan de randvoorwaarden om gekwalificeerd te worden als het beheertype droog bos met productie (N16.03). Echter kunnen deze zich wel ontwikkelen tot het betreffende natuurbeheertype. Er is dus mogelijk toch sprake van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van dit natuurbeheertype.

Ter hoogte van het natuurbeheertype kruidenrijk grasland bij mast 201 wordt een werkput gegraven en een werkterrein ingericht.

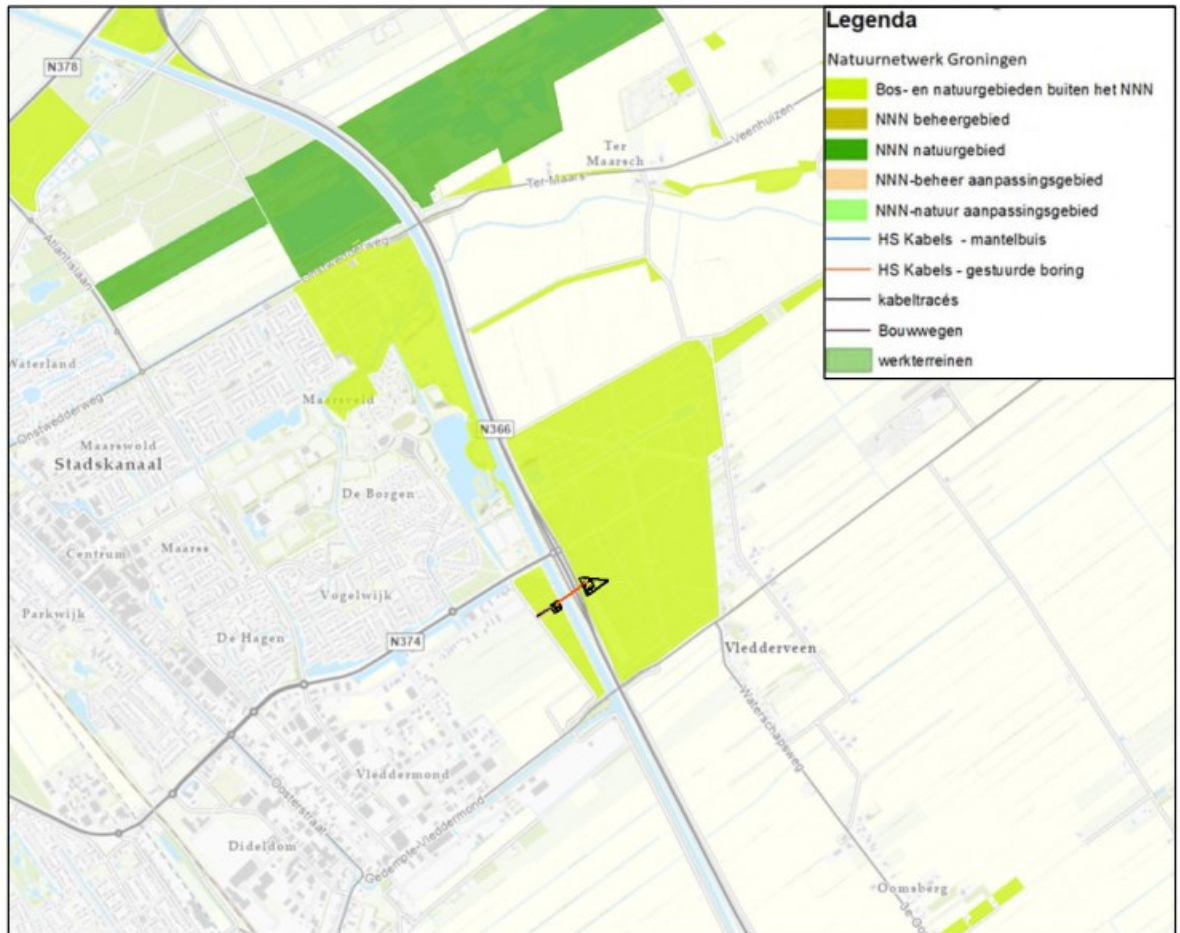
Na afloop van de werkzaamheden zal het gebied weer teruggebracht worden in de oorspronkelijke staat. Verwacht wordt dat ook de vegetatie zich weer snel herstelt. Uit het terreinbezoek is gebleken dat op het perceel geen sprake is van zeldzame of unieke vegetatie. Naar verwachting is hier daarom geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurbeheertype kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

Geadviseerd wordt om bovenstaande bevindingen voor te leggen aan het bevoegd gezag (provincie Groningen) en op basis daarvan te bepalen of de werkzaamheden doorgang kunnen vinden. Mogelijk zijn er extra maatregelen benodigd (zie onderstaand kader).

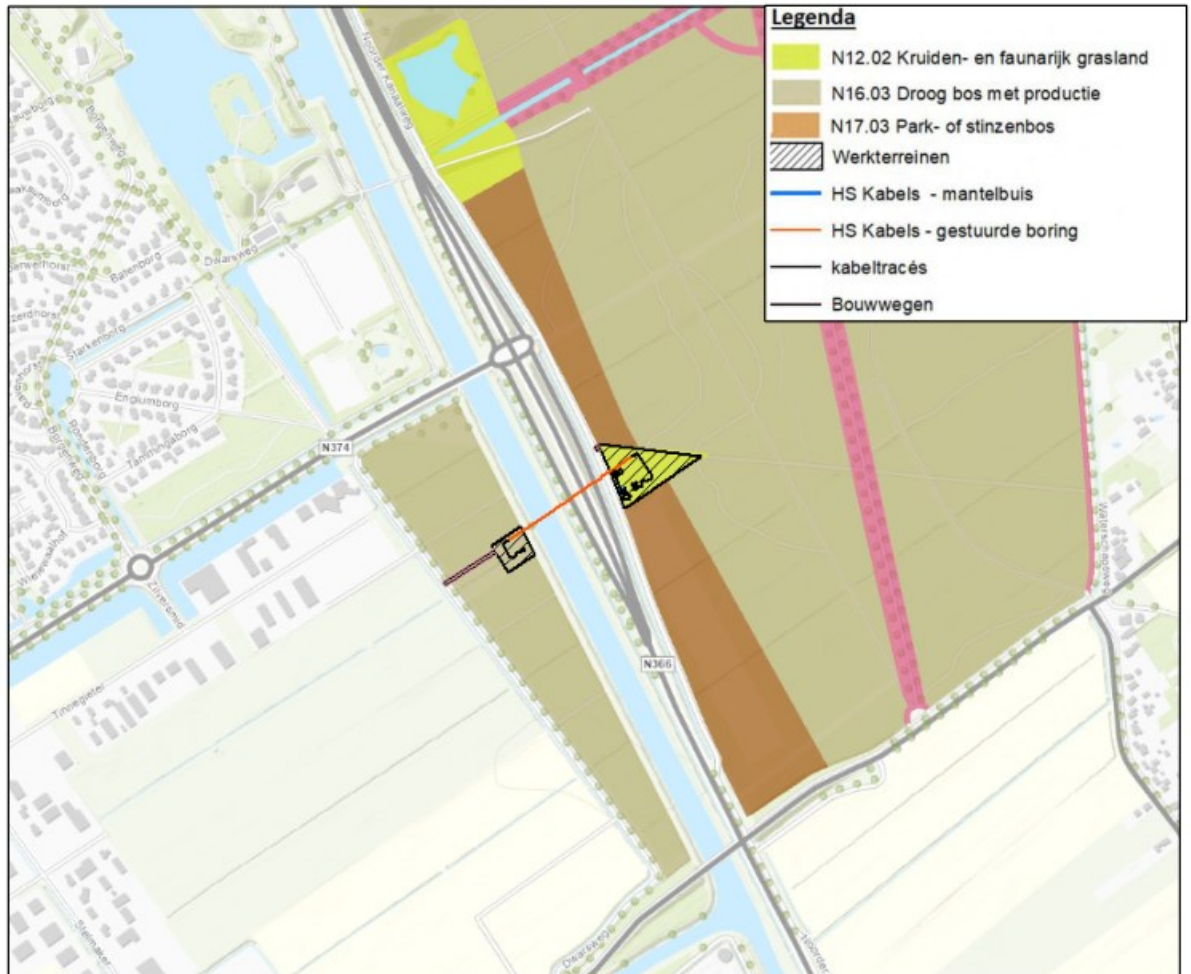
De provincie Groningen kent geen beleid omtrent externe werking op NNN en natuur buiten NNN waarmee eventuele effecten op deze gebieden niet getoetst hoeven te worden.

Vervolgstappen NNN:

- Overleg werkzaamheden met provincie Groningen en bepalen vervolgstappen.

Figuur 2.3. Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN. Bron: Website provincie Groningen

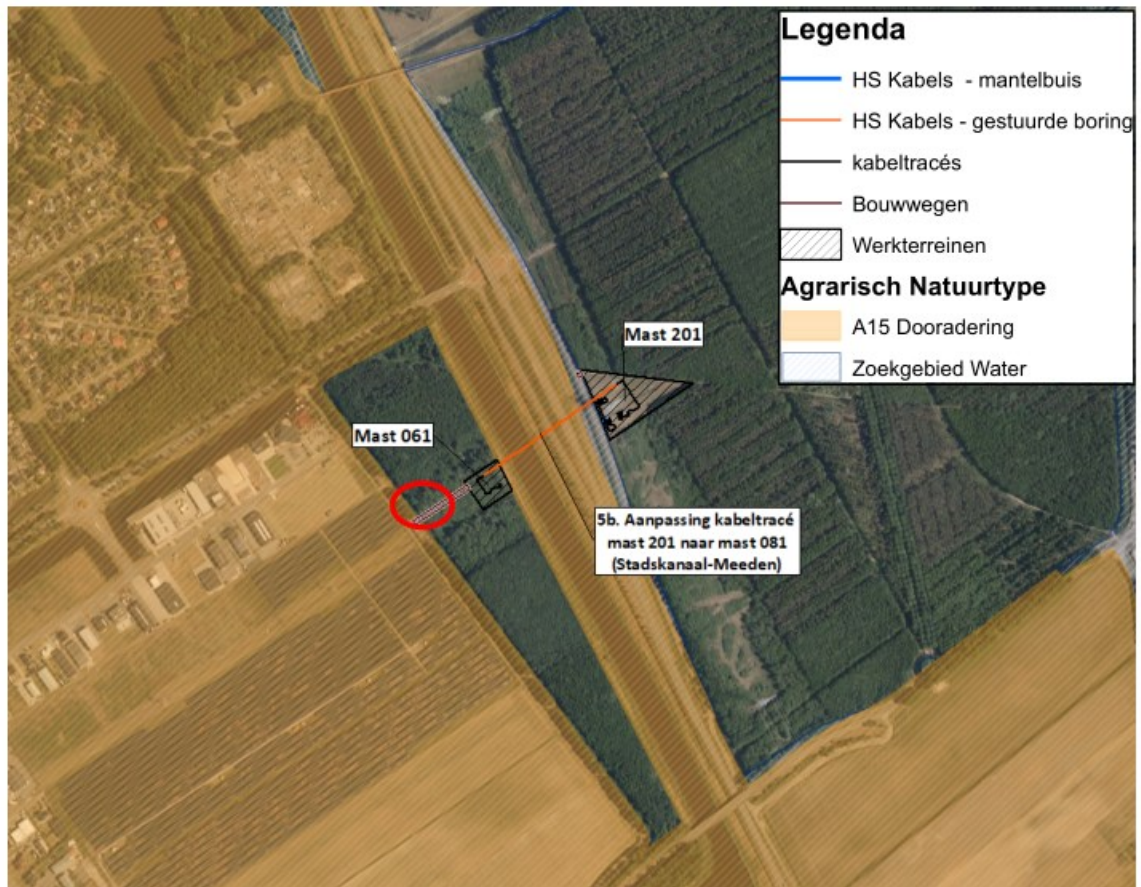
Figuur 2.4 Aangewezen natuurbeheertypen in omgeving van het plangebied. Bron data: Website provincie Groningen.

2.6 Overig provinciaal beleid Groningen

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

In het natuurbeheerplan van de provincie Groningen is beleid opgenomen voor het ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer). In de hele provincie zijn hiervoor zogenaamde zoekgebieden aangewezen waarbinnen een agrariër subsidie kan aanvragen voor beheermaatregelen, bijvoorbeeld voor het realiseren van bloemrijke akkerranden.

De toekomstige toegangsweg is voor een klein deel gelegen in het zoekgebied voor water en droge dooradering (A15). Dit zoekgebied ligt echter hier niet in agrarisch gebied, maar in een schouwpad en een bermsloot langs een weg. Hier is geen sprake van ANLb. Effecten op dergelijk beheer door de werkzaamheden zijn daarom niet aan de orde.

Figuur 2.4. Zoekgebied droge dooradering en water ter hoogte van de toekomstige toegangsweg naar mast 061 (rood omcirkeld). Bron data: Website provincie Groningen.

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

Het plangebied ter hoogte van mast 061 maakt naar verwachting deel uit van een houtopstand beschermd via de Wnb (zie figuur 2.4).

De bomen in het plangebied zijn onderdeel van een bosschage die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare). Hiermee valt het bosschage onder de definitie van een houtopstand, zoals bedoeld in de Wnb. De Wnb is enkel van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom Wnb (of voormalige Boswet) liggen. Gezien de ligging van het plangebied is de verwachting dat de locaties buiten de bebouwde kom (Wnb) van de gemeente liggen. De bomen in het plangebied vallen daardoor onder de bescherming van de Wnb.

De tijdelijke toegangsweg wordt gerealiseerd in een bestaande onderhoudsstrook van de hoogspanningsmasten van TenneT. Deze loopt door de houtopstand. In overleg met de opdrachtgever (TenneT) en bevoegd gezag (provincie Groningen) dient bepaald te worden of hiervoor een melding dan wel vergunning benodigd is in het kader van beschermde houtopstanden.

Wanneer bovenstaande het geval is dient het oppervlak aan verloren houtopstand nader bepaald te worden. Voor deze bomen geldt vervolgens een meldingsplicht bij het bevoegd gezag (provincie Groningen) en een herplantplicht. Tevens kan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages nog van toepassing zijn (zie ook bijlage 1).

In onderstaand kader zijn de vervolgstappen aangeduid.

Volgstappen Houtopstanden

- Bepalen of gemeentelijk beleid/provinciaal beleid van toepassing is;
- Bepalen oppervlak van te rooien houtopstand en noodzaak meldings- of vergunningsplicht;
- Bepalen of en hoeveel herplant noodzakelijk is.

3 Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

In de omgeving van het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, jaarrond beschermde broedvogels, vleermuizen, landzoogdieren (haas, grote bosmuis, steenmarter, eekhoorn, bunzing en hermelijn) en dagvlinders (grote weerschijnvlinder en grote vos). In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest in bomen	Nee, niet aanwezig in (de omgeving van) het plangebied.	Nee	Nee	Nee
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in o.a. bosschages, watergang en op het grasland.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Holtes in bomen nabij het plangebied geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen	Ja, indien bomen worden gesnoeid. Zie tabel 3.2	Ja zie tabel 3.3 of (in tweede instantie) tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (haas)	Mogelijk (niet-essentieel) leefgebied in grasland ter hoogte van mast 201.	Nee	Ja zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Zoogdieren (eekhoorn)	Mogelijk essentieel leefgebied in plangebied aanwezig.	Ja	Nader te bepalen op basis van nader onderzoek	Nee, tenzij de soort wordt aangetoond in het nader onderzoek.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Zoogdieren (grote bosmuis, bunzing, hermelijn en steenmarter)	Mogelijk leefgebied met verblijfplaatsen aanwezig in plangebied ter hoogte van mast 061	Ja, zie tabel 3.2	Nader te bepalen op basis van nader onderzoek	Nee, tenzij de soort wordt aangetoond in het nader onderzoek.
Dagvlinders (grote vos en grote weerschijnvlinder)	Mogelijk geen waardbomen aanwezig in het plangebied.	Nee	Nee	Nee

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is indien maatregelen zoals beschreven in tabel 3.3 niet kunnen worden opgevolgd. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen, vleermuizen, zoogdieren (eekhoorn, bunzing, hermelijn en steenmarter) en dagvlinders (grote vos en grote weerschijnvlinder). De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2 Beschrijving nader onderzoek

Soort	Onderzoeksmethode
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	<ul style="list-style-type: none"> Controle op potentiële verblijfplaatsen in te snoeien bomen; Indien aanwezig nader onderzoek naar gebruik van verblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol uit 2021 (Zoogdierverseniging, 2021). Er zijn 4 bezoeken nodig. Twee bezoeken voor het inventariseren van zomerverblijven tussen circa half april en half augustus en twee bezoeken in het najaar tussen circa half augustus en half september voor het inventariseren paarverblijven.
Zoogdieren (eekhoorn)	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren nader onderzoek naar aanwezigheid van de eekhoorn. Dit kan door enkele wildcamera's te plaatsen op kansrijke plekken in de omgeving van de nesten gedurende de actieve periode van eekhoorns (circa maart t/m augustus).
Zoogdieren (bunzing, hermelijn en steenmarter)	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren nader onderzoek ter hoogte van mast 061 naar aanwezigheid van verblijfplaatsen van bunzing, hermelijn en steenmarter in de actieve periode tussen circa maart en augustus. Hierbij kunnen wildcamera's en/of struikrovers ingezet worden.
Zoogdieren (grote bosmuis)	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren nader onderzoek uitvoeren door het plaatsen van Longworth inloopvallen. Deze vallen staan gedurende 3 dagen in het plangebied met een gewenningstijd van 2 dagen. Het onderzoek wordt uitgevoerd in augustus t/m oktober.

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> • Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (maart t/m juli); • Starten werkzaamheden voorafgaande aan broedseizoen en continueren in broedseizoen (niet toegestaan bij aanwezigheid jaarrond beschermde nesten); • Indien bovenstaande niet mogelijk is dient een controle op broedgevallen plaats te vinden.
Vleermuizen (Verblijfplaatsen en vliegroutes)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen bomen met potentiële verblijfplaatsen snoeien; • Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) door verlichting uitsluitend te richting op werkterrein.
Haas	<ul style="list-style-type: none"> • Vegetatie op het werkterrein ter hoogte van mast 201 kortmaaien voorafgaande en tijdens de werkzaamheden.
Zoogdieren (Bever)	<ul style="list-style-type: none"> • Overdag werken tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsopgang op het schouwpad bij mast 201.
Zoogdieren (Eekhoorn)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen bomen snoeien in of nabij het plangebied

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.8 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> • Stapvoets rijden en één richting opwerken. • Maaien op circa 10 cm hoogte;
Amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> • Stapvoets rijden en één richting opwerken. • Maaien op een hoogte van circa 10 cm uitvoeren; • Niet werken in vorstperioden.
Insecten en planten	<ul style="list-style-type: none"> • Niet meer dan de noodzakelijk vegetatie in het plangebied maaien en de rest laten staan.

3.2 Natura 2000

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Lieftingshoek op circa 8 km van plangebied, Drouwenerzand op 11,5 km van het plangebied en Dretsche Aa op 19 km van het plangebied.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermisting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, stikstofdepositieberekening met nieuwste versie van AERIUS wordt uitgevoerd door Antea Group. Besluit voor tijdelijke vrijstelling bouwprojecten op 2-11-2022 vernietigd door Hoge raad.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nader te bepalen o.b.v. uitkomsten stikstofdepositieberekeningen

3.3 NNN en natuur buiten NNN

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden en natuur buiten NNN opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies NNN-gebieden en natuur buiten NNN.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 2.200 m afstand. Plangebied ligt in natuurgebied buiten het NNN (beheertype Droog bos met productie en kruiden- en faunarijke grasland).
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nog onbekend, werkzaamheden in natuurgebied buiten NNN dienen afgestemd te worden met bevoegd gezag (provincie Groningen).
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, het onderdeel natuur buiten NNN dient nader te worden uitgewerkt.
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja overleg met provincie Groningen

3.4 Overig provinciaal beleid

Het plangebied is niet gelegen in agrarisch gebied waar ANLb van toepassing is. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

3.5 Beschermd houtopstanden Wnb

De tijdelijke toegangsweg wordt gerealiseerd in de onderhoudstrook van de hoogspanningsmasten van TenneT welke door een houtopstand loopt. In overleg met de opdrachtgever (TenneT) en bevoegd gezag (provincie Groningen) dient bepaald te worden of hiervoor een melding dan wel vergunning benodigd is in het kader van beschermde houtopstanden.

In tabel 3.7 zijn de vervolgstappen omtrent beschermde houtopstanden weergegeven.

Tabel 3.7. Conclusies houtopstanden Wnb

	Houtopstanden Wnb
Volgstappen	<ul style="list-style-type: none">- Bepalen of gemeentelijk beleid/provinciaal beleid van toepassing is;- Bepalen oppervlak van te rooien houtopstand en noodzaak meldings- of vergunningsplicht- Bepalen of en hoeveel herplant noodzakelijk is.

Literatuurlijst

BIJ12, 2017a. Kennisdocument bever (Castor fiber). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument buizerd (Buteo buteo). Versie 1.0, juli 2017.

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten.

Overig

Website provincie Groningen

NDFP

Street Smart

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zicht op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten'(onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.

Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: ‘in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’;

- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie ‘andere soorten’ bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja	

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling.

Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Hierin is een vrijstelling van Wnb-vergunningplicht opgenomen voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb). Er hoeven ten behoeve van een Wnbvergunningaanvraag (gebiedsbescherming) voor een project dus geen berekeningen en daarbij behorende beoordeling van de stikstofdepositie voor de realisatiefase meer plaats te vinden.

De vrijstelling geldt in theorie niet voor het vaststellen van een ruimtelijk plan (bijvoorbeeld een bestemmingsplan) (de plantoets Wnb) waarbij voor de ontwikkeling ook een aanlegfase aan de orde is. De vrijstelling geldt alleen voor de projecttoets in het kader van de Wnb-vergunningprocedure. Echter, omdat ervan uitgegaan wordt dat voor het project (als de ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt, wordt uitgevoerd) een vrijstelling geldt, wordt deze vrijstelling ook toegepast in de plantoets Wnb gebiedsbescherming.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan

- de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenontheffing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening.

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt [noemen welke; anders zin en volgende zin weg]. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFD op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2021) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij [REDACTED]. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.